

Veerle Heeren, de nieuwe Vlaamse minister voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Veerle Heeren: 'Mijn geloof is de motivatie van mijn idealisme'

De Limburgse Veerle Heeren (CD&V) mag als derde Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin de legislatuur volmaken. Invaller of niet, ze heeft er duidelijk zin in.

Jan De Volder | "Ieder parlamentslid droomt er wel eens van ook in een uitvoerende functie terecht te komen. Maar ik had nooit gedacht dat dit mij nu zou overkomen." Veerle Heeren (43) uit Sint-Truiden straalt, terwijl ze van haar voorganger Steven Vanackere de sleutels van het kabinet in ontvangst neemt. Voor enkele maanden maar, want op 7 juni zijn er verkiezingen voor de regionale parlementen. Beter dan wie ook beseft ze dat haar ministerschap het gevolg is van een reeks toevalligheden. Omdat Inge Vervotte in laatste instantie besloot niet in de federale regering-Van Rompuy I te stappen, vroeg CD&V Vlaams minister Steven Vanackere haar plaats in te nemen. Omdat het ACW veeleer bekaaid uit de federale stoelendans kwam en omdat de partij met Jo Vandeurzen zijn enige Limburgse minister was kwijtgespeeld, moest de vervanging van Vanackere in die hoek worden gezocht. In naam van de evenwichten van regio, stand en sekse viel het lot op haar.

Maar deze onverwachte carrièredraai alleen op rekening van het toeval schrijven, is Heeren oneer aandoen. Haar fractie droeg haar unaniem voor als nieuwe minister, omdat ze al dertien jaar een bedrijvig en gewaardeerd parlamentslid is. Ze was er al bij in 1995 toen het Vlaams parlement voor de eerste keer rechtstreeks werd verkozen. Van 'wonen' maakte ze haar specialiteit. "Het thema heeft me altijd geboeid. Een dak boven je hoofd hebben is zo cruciaal voor iedereen: een huis hebben, een thuis hebben, is een basisvoorwaarde om te kunnen werken aan welzijn. Het is een thema dat je met alle pijnpunten in contact brengt: van gelijke kansen en kansarmoede, tot asielzoekers en seizoenarbeiders."

Als minister in verkiezingstijd zal u ongetwijfeld meer onder vuur komen te liggen. Niet bezorgd?

"Helemaal niet. Ik blijf daar tamelijk rustig bij. Vorige week had ik mijn vuurdoop in de commissie Welzijn. Ik stond erop dat die geplande commissie, onmiddellijk na mijn eedaflegging, gewoon plaatsvond. Er staan nog enkele belangrijke decreten op stapel: over de woonzorg, het vrijwilligerswerk, het algemeen welzijnswerk, de zorgverzekering. Die verdienen een goede en tijdige parlementaire behandeling. Het is mijn belangrijkste taak om ervoor te zorgen dat wat op de rails staat, wordt afgewerkt. Hier en daar zal dat nog aardig wat studiewerk vragen. Maar ik kan terugvallen op veel geëngageerde medewerkers en veel knowhow op dit kabinet. De continuïteit is verzekerd."

U bent de vijfde Vlaamse minister van Welzijn in zes jaar en de derde binnen deze legislatuur. 'Een stageplaats', noemen sommigen het smalend. Zijn die vele wissels geen teken van instabiliteit?

"Integendeel. Ik kan natuurlijk alleen spreken voor deze legislatuur, nu mijn partij de ministerpost van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin invult. Volgens mij geven we een teken van continuïteit en stabiliteit. Want wie er ook aan het roer staat, het uitgetekende beleid wordt onverminderd uitgevoerd. Een minister kan persoonlijke accenten leggen, maar voor mij is de termijn sowieso te kort."

De ministerwissels op Vlaams niveau hebben vaak te maken met veranderingen in de federale regering. Zou het niet beter zijn de federale en regionale verkiezingen te laten samenvallen?

“Ik ben daar absoluut geen voorstander van. In 1995 ben ik rechtstreeks op de lijst voor het Vlaams parlement verkozen. Sindsdien heb ik altijd doelbewust en consequent voor het Vlaamse niveau gekozen. Die rechtstreekse deelstaatverkiezingen hebben een hele dynamiek op gang gebracht, waar ik getuige van was. Die hebben veel goede dingen voor de mensen voortgebracht. Het is heel belangrijk dat een Vlaamse regering na vijf jaar haar balans kan voorleggen aan de kiezer: wat hebben we beloofd en wat hebben we gerealiseerd? Zonder dat federale polemieken daar een rol in moeten spelen.”

Is dat wel mogelijk? Veel mensen weten hoegenaamd niet wat op Vlaams of op federaal niveau wordt beslist, en wie waar actief is. In het stembokje loopt toch alles door elkaar.

“Natuurlijk word ook ik vaak aangesproken over dossiers die federale of lokale materie zijn. Ik probeer dan de mensen telkens zo goed als mogelijk de verschillen uit te leggen, en ook waarom het federale niveau zoveel gecompliceerder is dan het Vlaamse. Toch maak ik me sterk dat veel mensen de dynamiek die in Vlaanderen is ontwikkeld, waarderen. Maar ons systeem is complex, het is niet altijd eenvoudig de verschillen duidelijk te maken.”

Als u binnenkort naar de kiezer moet, wat zijn dan voor u de grote verwezenlijkingen voor Welzijn? En wat kan in de toekomst nog beter?

“Er zijn zeker in het oog springende realisaties. Mijn voorgangers Inge Vervotte en Steven Vanackere hebben duidelijk aangetoond dat de Vlaamse regering ook in ons beleidsdomein bewijst een investeringsregering te zijn. Ik heb zeker nog niet alle dossiers in de vingers; het is dus voorbarig om me te wagen aan een exhaustieve opsomming. Als ik er dan toch iets uitneem, dan denk ik spontaan aan de kinderopvang, waar meer dan 17.000 extra opvangplaatsen zijn gecreëerd. Dit blijft ook de komende maanden een heel belangrijke sector, met onder andere een uitbreiding van de opvangcapaciteit voor ruim 5 miljoen euro en een extra inspanning van 10 miljoen euro voor een verbetering van het statuut en de werksituatie van de onthaalouders.

Eigenlijk kan ik op dit moment geen enkele sector noemen waar geen uitbreidingen werden gerealiseerd. Beleid voor mensen met een handicap, zorgverzekering, gezinszorg, algemeen welzijnswerk, geestelijke gezondheidszorg, preventiebeleid, jongerenwelzijn, noem maar op. De noden zijn hoog, de vragen zijn gerechtvaardigd. Dat is een belangrijke drijfveer om op de ingeslagen weg verder te gaan en ervoor te zorgen dat de beschikbare budgetten zo optimaal mogelijk worden ingezet om de gepaste zorg te bieden aan wie ze het meest nodig heeft. En dan is er natuurlijk het woonzorgdecreet dat nu mijn eerste prioriteit is.”

Wat is er zo belangrijk aan dat woonzorgdecreet?

“Het is een belangrijk kaderdecreet, dat de antwoorden voorbereidt op de grote vergrijzingsgolf die op ons afkomt. Eerlijk gezegd, als je de cijfers van de vergrijzing ziet, word je daar wel even stil van. De toename van het aantal zorgbehoevenden zal spectaculair zijn. Daar moeten we niet over tien jaar een beleid voor uitdokteren, dat moeten we nú doen.

Het gaat om zorg op drie niveaus : thuiszorg, thuisondersteunende zorg en thuisvervangende zorg. Voor de eerste keer breiden we in 2009 het urencontingent voor gezinszorg uit met 4 procent. De thuisondersteunende zorg, zoals kortverblijf en dagverzorging, moet het mogelijk maken dat de zorgbehoevende oudere tijdelijk even buitenshuis wordt verzorgd zodat de mantelzorger de nodige veerkracht

herwint of behoudt. We voorzien daarom ook in nieuwe opvangvormen zoals gastgezinnen en herstelverblijf.”

En de thuisvervangende zorg?

“Als de zorg toch te groot wordt, moet de assistentiewoning of het woonzorgcentrum een nieuwe thuis kunnen worden. Daar moeten bejaarden tot het einde van hun leven kunnen blijven, ook als hun afhankelijkheid van de zorg toeneemt. Nu gingen ouder wordende mensen vaak naar serviceflats met de idee dat ze daar de rest van hun dagen konden blijven. Maar als hun afhankelijkheid te groot werd, moesten ze alsnog verhuizen. Dat was vaak pijnlijk. Een belangrijk basisconcept van dit decreet is dus de zorgcontinuïteit. Zowat alle ouderen willen het liefst thuis blijven wonen. Soms is dat niet mogelijk. Of je nu thuis blijft wonen of je gaat naar een woonvoorziening, de zorg blijft gegarandeerd. Als je bijvoorbeeld een vertrouwensband hebt opgebouwd met je thuisverpleger of verzorgende, zal het voortaan gemakkelijker zijn die ook tijdelijk mee te nemen naar je nieuwe verblijfplaats.”

De term ‘rustoord’ verdwijnt ook, in de plaats komt het steriele ‘woonzorgcentrum’. Waarom die naamsverandering?

“Die ‘woonzorgcentra’ worden veel meer geïntegreerd in de samenleving dan met de meeste ‘rustoorden’ het geval was. Die centra staan open voor elke hulpbehoevende. Idealiter is het een plaats waar je als burger of vrijwilliger al eens langsgaat, bijvoorbeeld om te gaan eten, in plaats van op restaurant te gaan. Die ideeën zijn niet ergens op een kabinet geboren. Heel wat projecten hebben aan die weg getimmerd. Ook in Nederland heeft men daar ervaring mee. Op termijn moeten wij, zoals onze noorderburen, naar een nieuwe financiering die de woonkosten loskoppelt van de zorgkosten. Dan kiest iedere bewoner zelf de zorg die hij wil. Met de Commissies Welzijn en Wonen hebben we het geluk gehad heel wat projecten te kunnen bezoeken, en ik moet zeggen: er wordt fantastisch werk geleverd. Soms kun je over een revolutie in het wonen spreken. De technologische toepassingen kunnen daarbij helpen.”

Hoezo?

“Ik denk bijvoorbeeld aan het woonproject Woon en Zorg van het Heilig Hart in Kortrijk. De bewoners kunnen via glasvezelkabel met enkele diensten en met elkaar in contact treden. Een hele generatie van senioren die wellicht niet vertrouwd is met de hedendaagse technologie, kan er zo toch haar voordeel mee doen. Technologie maakt heel wat nieuwe toepassingen mogelijk zoals een verbeterde communicatie tussen zorgverstrekkers en hulpverleners. Gelukkig hebben mijn voorgangers al danig geïnvesteerd in proefprojecten rond technologische ondersteuning. Deze ervaring zal ons zeker helpen bij de uitvoering van het woonzorgdecreet.”

Technologie is oké, maar blijven menselijke nabijheid en betrokkenheid niet het belangrijkste?

“Natuurlijk. Wat mij soms het meest heeft gechoqueerd, is de grote eenzaamheid. Wie zijn huis niet uitkan, ziet soms alleen maar de poetshulp of de verpleegster. De solidariteit tussen de generaties is daarin cruciaal. Maar waar het vroeger om twee of hooguit drie generaties ging, zie je nu in de regel vier generaties samenleven. Jonge grootouders van vijftig of zestig hebben vaak nog de zorg voor hun ouders. Dat mensen zoveel langer leven, is een prachtig cadeau. Maar zorg opnemen is soms een probleem. We moeten daarom oog hebben voor de draagkracht van de gezinnen en daar rekening mee houden bij de organisatie van de zorg.”

Blijft de inzet van vrijwilligers ook niet cruciaal? Professionelen zijn nu vaak overbevraagd.

“Vrijwillige inzet is van onschatbare waarde. Ik heb zelf in mijn jeugd veel aan vrijwilligerswerk gedaan, en houd daar geweldige herinneringen aan over. Het merkwaardige is dat het vrijwilligerswerk in

deze tijd die de naam heeft individualistisch te zijn, helemaal niet in crisis is, zoals vaak wordt beweerd. Ik zie de verenigingen in mijn streek Sint-Truiden floreren zoals nooit tevoren. Nee, ik deel het pessimisme daarover niet. Er is bovendien een groep van jonge senioren met tijd, knowhow en levenservaring, die nu veel meer dan vroeger inzetbaar is. Die jonggepensioneerden doen vaak al veel voor de opvang van de kleinkinderen, maar we kunnen ze aansporen nog meer maatschappelijk engagement te nemen.”

Wat is uw persoonlijke ervaring als vrijwilliger?

“Zoals veel collega’s in regering en parlement was ik actief in de jeugdbeweging. De waarde daarvan besef je pas ten volle als je ouder wordt. In mijn studententijd ging ik als monitrice mee met de kampen voor mensen met een handicap van de Christelijke Mutualiteit. Dat zijn ervaringen om nooit meer te vergeten. Wij moesten ervoor zorgen dat die mensen echte vakantie hadden. Ook al was ik geen verpleegster, we leerden wel alle zorg te geven. Gedurende tien dagen gaven we het beste van onszelf. De dankbaarheid die je terugkreeg, vergeet ik nooit. En na mijn rechtenstudies zocht ik een manier om snel en efficiënt mijn Engels bij te schaven. Ik heb toen drie maanden vrijwilligerswerk gedaan in de Verenigde Staten, opnieuw met mensen met een handicap. Ook dat was een geweldige ervaring. Enig nadeel was dat we de Amerikaanse voedingsgewoonten overnamen en vooral pizza en hamburgers aten. (lacht) Toen ik terugkwam, herkenden mijn ouders me niet meer: ik was twintig kilo bijgekomen.”

Was uitgerekend gezonde voeding geen prioriteit voor uw departement dit jaar?

“Inderdaad. De gezondheidsdoelstelling en het actieplan voor gezonde voeding en meer beweging is zeker ook een dossier dat ik nog door het parlement hoop te kunnen laten bekrachtigen. Enfin, door die Amerikaanse ervaring kan ik me iets voorstellen van de noodzaak om gezond te eten.”

Wat is uw drijfveer om aan politiek te doen?

“Idealisme. Ik heb de idee dat dit mijn bijdrage is om de samenleving mee vorm te geven. Als ik dat idealisme zou verliezen, dan zou ik er dringend mee moeten ophouden. Ik ben blij dit te kunnen doen binnen een christendemocratische partij die waarden en normen vooropstelt zoals dienstbaarheid, sociaal engagement en rechtvaardigheid. Zowel mijn grootvader als mijn vader was erg actief in de christelijke arbeidersbeweging. Ook ik word enorm geïnspireerd door Cardijns motto ‘Zien, oordelen en handelen’. Geloof is de basis van mijn idealisme. Onlangs organiseerde mijn vzw ‘de vrienden van Veerle Heeren’ een gospelconcert met Will Tura in de minderbroederskerk in Sint-Truiden. Ik heb een goed contact met de gardiaan, de overste van de minderbroeders. ‘Wij gaan voor u bidden’, zei hij me toen hij hoorde van mijn benoeming tot minister. Dat doet me iets.”

Tweehonderd procent voor zorg op maat

Bij de eedaflegging van Veerle Heeren hekelde de oppositie nogmaals het bestaan van de wachtlijsten in de zorg. Dat was ook een stokpaardje van de CD&V-oppositie ten tijde van paars-groen (1999-2004). De partij had van het wegwerken van die wachtlijsten een prioriteit gemaakt toen ze weer aan het bestuur kwam in 2004. Ondanks de inspanningen van Inge Vervotte en Steven Vanackere zijn er nog altijd wachtlijsten, bijvoorbeeld voor de toekenning van thuiszorg of de assistentiebudgetten voor mensen met een handicap.

Heeren wijst erop dat er al veel is gebeurd. “In deze legislatuur is 128 miljoen euro ingezet op de uitbreiding van het aanbod. Het meerjarenplan dat de vorige regering had gemaakt voor de periode 2003-2007 is afgewerkt, zelfs meer dan dat. Er zijn driedubbel zoveel zorgvragen beantwoord als er geregistreerd waren bij de start van dat

plan. Daarnaast zijn belangrijke zorgvernieuwingsprojecten opgestart. Het experiment met de persoonsgebonden budgetten springt het meest in het oog. Vergeet niet dat hiervoor alleen al 4 miljoen euro wordt geïnvesteerd.”

Toch moet ook zij toegeven dat de wachtlijsten niet overal zijn verdwenen: “De lijst van de geregistreeerde zorgvragen is inderdaad niet of nauwelijks verminderd. Daar zijn heel wat oorzaken voor. Het voornaamste is dat we deze gegevens nu gebruiken voor een nieuw meerjarenplan dat de basis kan vormen voor nieuwe afspraken in het volgende Vlaamse regeerakkoord. Het moet alle mensen met een handicap die een zorgvraag hebben, perspectief bieden op zorg op maat. Daarom wil ik dat meerjarenplan in het parlement het nodige politieke draagvlak geven. We moeten iedereen ervan overtuigen dat ook in de volgende legislatuur extra budgetten nodig zijn, gekoppeld aan een gezonde dosis zorgvernieuwing. Ik wil daar tweehonderd procent voor gaan”. (JDV)

Bestandsnaam: Document1
Map:
Sjabloon: D:\Documents and Settings\Ann\Application
Data\Microsoft\Sjablonen\Normal.dot
Titel:
Onderwerp:
Auteur: Ann Vanloffelt
Trefwoorden:
Opmerkingen:
Aanmaakdatum: 19-1-2009 14:16:00
Wijzigingsnummer: 1
Laatst opgeslagen op:
Laatst opgeslagen door:
Totale bewerkingstijd: 0 minuten
Laatst afgedrukt op: 19-1-2009 14:19:00
Vanaf laatste volledige afdruk
Aantal pagina's: 5
Aantal woorden: 2.392 (ong.)
Aantal tekens: 13.156 (ong.)